

Minnesanteckningar

2024-02-27

Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Bräcke
kommun

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Plats och tid: Nämndrummet, förvaltningshuset Bräcke, 09.00-11.32

Deltagande: Richard Nilsson (S), förtroendevald, ordförande och sammankallande **
Ewa-Lena Sundström (SD), förtroendevald
Marina Mellgren (M), förtroendevald
Åsa Bjöörn, brottsförebyggande- och folkhälsosamordnare
Christian Thorgerzon, bygg- och miljöchef
Erika Zakrisson, kurator, elevhälsan
Daniel Wangerud, enhetschef näringsliv- och utvecklingsenheten
Madeleine Teland, säkerhetssamordnare
Martina Ännegård, säkerhetssamordnare
Cecilia Lindstein, individ- och familjeomsorgschef **
Linus Höglund, verksamhetschef Bräcke Folkets Hus
Anders Åreng, primärvården, Region Jämtland/Härjedalen
Katarina Montonen, diakon, Svenska kyrkan
Cristina Stjernberg, praktikant hos Katarina Montonen
Maria Könberg, kommunpolis, p. 1–7
Pontus Spogardh, butikschef, Systembolaget Bräcke, p. 1–3
Annika Sjövill, elevhälsoschef
Linn Saltsidis, tillsynshandläggare, bygg- och miljöförvaltningen
Louise Vikström, handläggare, fastighetsenheten
Veronika Åkervall, UG, Bräcke Folkets Hus
Christina Zung, områdeschef, Systembolaget, p. 1–3
Alicia Nyhlander socionomstudent
Petra Knutsson, socionomstudent
Marit Råbock, nämndsekreterare, Bräcke kommun
Mathilda Eklund, miljöinspektör, bygg- och miljöförvaltningen, p. 4

** deltar via Teams

Richard Nilsson, ordförande
2024-03-xx

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Innehåll

1. Öppnande av möte.....	4
2. Presentation av deltagare	4
3. Information från Systembolaget.....	4
4. Avfallsbrottslighet	5
5. Revidering aktivitetsplan Folkhälsa- och brottsförebyggande arbete 2024	5
6. Information från samordnare i folkhälso- och brottsförebyggande arbete	5
7. Kommunpolis informerar	6
8. Runda.....	8
9. Övriga frågor	8

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

1. Öppnande av möte

Richard Nilsson, kommunstyrelsens- samt rådets ordförande, öppnar mötet och hälsar alla välkomna till sammanträdet.

2. Presentation av deltagare

Deltagare i rådet presenterar sig själva.

3. Information från Systembolaget

Christina Zung, områdeschef, Systembolaget och Pontus Spogardh, butikschef, Systembolaget Bräcke, berättar om Systembolagets arbete, framförallt det brottsförebyggande arbetet.

De berättar att Systembolaget har ett samhällsuppdrag. Detta för att minska alkoholens skadeverkningar, exempelvis uppskattas att omkring 320 000 barn i Sverige far illa på grund av förälders alkoholbruk, det beräknas att samhällets kostnader för alkohol är omkring 103 miljarder årligen och 17% av alla dödsolyckor i trafiken är alkoholrelaterade.

Utifrån sitt samhällsgruppdrag arbetar Systembolaget inte med merförsäljning. De har därför ingen rea och de gör inte reklam för försäljning av sina produkter (däremot har de gjort reklam för att förklara varför de inte vill sälja mer än nödvändigt). De ansvarar också för att inte sälja till minderåriga och de säljer inte om de misstänker langning.

För att förenkla för kunderna som ångrat sig finns det ångerrådor/vagnar vid kassorna i butikerna (och på nätet), där kunder enkelt kan lägga tillbaka varor de inte vill ha och de använder gavlar och andra synliga platser för alkoholfria alternativ.

Därefter berättar de om Systembolaget som företag och ur ett historiskt perspektiv. Det finns ca 450 butiker i Sverige, dessutom 475 ombud och det är mer än 6000 anställda, totalt. Det är omkring 3000 artiklar i det ordinarie utbudet, men med tillfälligt sortiment, lokalt och småskaligt samt det tillfälliga sortimentet är det omkring 25 000 artiklar.

Förutsättningar i Bräcke

Det svåraste är att inte sälja till märkbart påverkade. Det är svårt att veta om en person är märkbart påverkad, och alla tänker lite olika. Det är också svårt då det är en liten ort, varken personal eller kunder är alltid helt inkognito. Lagningsituationer är också svårt. Ibland händer det att personer vill handla till någon som blivit nekad, det anses också vara langning.

De pratar också om problem som kan uppstå då de märker att någon börjar dricka mer än tidigare. Inte helt ovanligt att det händer efter semesterledigheter. Det har efterfrågats stöd i vad man får göra om man ser någon dricka mer än vad som är hälsosamt. Inte något myndighetsutövande, utan enbart som stöd, kanske möjligheten att dela ut visitkort till någon instans där man kan få hjälp med sitt drickande.

Justerande		Utdragsbestyrkande
------------	--	--------------------

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Arbetet på Systembolaget kan kännas riskfyllt ibland, ibland arbetar de ensamma i butiken och människor kan agera på hotfulla sätt.

På Folkhälso-Z ses att alkoholbruket verkar minska hos unga. Däremot verkar samtidigt droganvändandet har ökat.

4. Avfallsbrottslighet

Mathilda Eklund, miljö- och hälsoskyddsinspektör, berättar om illegal avfallshantering. Arbetet är en samverkan mellan fler myndigheter, där bland annat Länsstyrelserna, kommuner, Polisen, Skatteverket, (nationella) BRÅ och Tullverket ingår. Länsstyrelsen är samordnande. Andra myndigheter kan involveras vid behov.

Illegal avfallshantering är exempelvis sopor som blandas i jordmassor, transporter av fler avfallssorter än transporttillståndet anger, sopor som grävs ner eller dumpas i naturen, illegala avfallsupplag och otillåten lagring av avfall.

Aktörer som kan bedriva illegal avfallshantering är till exempel:

Företag som blandar legal och illegal verksamhet, privatpersoner, ensamföretag, så kallade målvakter och transportörer som saknar tillstånd att köra i avfall i Sverige. Det är också en stor koppling till kriminella och organiserad brottslighet som utnyttjar systemet.

Idag har Bräckes bygg- och miljöförvaltning ingen uppsökande verksamhet, däremot tas anmälningar emot och kontrolleras.

(Matilda går efter sin punkt).

5. Revidering aktivitetsplan Folkhälsa- och brottsförebyggande arbete 2024

Åsa Björn, samordnare för folkhälso- och brottsförebyggande arbete, Bräcke kommun, berättar om den årliga uppdateringen av aktivitetsplanen för folkhälso- och brottsförebyggande arbete. Ingen har lämnat synpunkter på utskickat förslag inför beslut, så den godkänns enligt förslag. Åsa berättar att nästa år blir det förmodligen mer arbete med planen. Den nu gällande länsövergripande folkhälsopolicyn ska utvärderas efter årets slut och det är idag oklart om det ska göras någon ny. Kommunens folkhälsoplan är till stor del baserad på den länsövergripande planen då den baseras på (regionalt) gemensamma- och nationella målsättningar.

6. Information från samordnare i folkhälso- och brottsförebyggande arbete

Åsa Björn berättar om testet av narkotikaspår i avloppsvattnet. Det kontrolleras två gånger per år, och resultatet visar på vilka droger som nyttjas i kommunen. Projektet är till stor del finansierat av Länsstyrelsen, och 2024 är sista året det genomförs. Från och med år 2025 behöver kommunerna själva bekosta testerna. Åsa menar att underlagen från testerna är en viktig del i det brottsförebyggande arbetet i kommunen.

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Det är en markant ökning av uthämtade recept av ADHD-medicin, både i Bräcke och generellt i landet. Sverige är ett av de länder som skriver ut mest ADHD-medicin i världen.

Mätningarna i kommunerna visar att det är god tillgång på droger i hela länet.

Bräcke, Ragunda och Ånge kommuner har blivit erbjudna ett riktat stöd från BRÅ (statliga myndigheten). Stödet är inte ekonomiskt utan i form av stöd, till exempel med att utbilda förtroendevalda i frågan.

Pilotprojekt – barn och ungas uppväxtvillkor.

Ny workshop är på gång i mars. Åsa önskar en lokal arbetsgrupp för att arbetet ska kunna utvecklas i kommunen.

Åsa känner att hon saknar mandat att arbeta med ANDTS- frågor. Många arbetar med frågan, ex. på sociala, men det finns ingen som har det övergripande samordningsansvaret. Det behövs, menar Åsa!

Hälsa på lika villkor 2022, Bräcke kommun

En nationell folkhälsoenkät, vilken sammanställs av SCB. I länet har vi valt ett tilläggsurval till ordinarie enkät. Totalt har 9600 enkäter skickats ut till medborgare i länet, urvalet är från 16 år och äldre. Omkring 4000 personer har besvarat enkäten, av dem ca 300 personer i Bräcke kommun. Resultatet är därefter anpassat för hela befolkningen.

Åsa berättar om resultaten och vad som föreslås göras för att förbättra de problem som framkommer av svaren. Mer information kommer vid nästa BRÅ i maj.

Årets folkhälsoinsats 2024

Region Jämtland Härjedalen har en utmärkelse för insatser för folkhälsan. Nu får vinnaren 20 000 kr. Det går bra att nominera som privatperson.

Kultur för hälsa

Åsa berättar om ett projektbidrag som kan sökas via regionen. Kommunen kan inte söka bidraget, utan det är till för privatpersoner, föreningar och liknande. Kommunen kan däremot vara en delaktig part.

7. Kommunpolis informerar

Maria Könberg, kommunpolis, visar statistik över anmälda brott och övrig verksamhet i Bräcke kommun under 2023.

Flest anmälda brott är bedrägeribrott (93 anmälda brott, vilket är ett var tredje dag i snitt), därefter kommer trafikbrott och våldsbrott.

Bland bedrägeribrott är det främst annonsbedrägerier som anmälts (18 anmälningar), därefter bedrägeri genom social manipulation (till exempel ett telefonsamtal där personen utger sig att vara någon annan, till exempel från en bank, något företag eller liknande).

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Medelålder hos drabbade var 75 år (16 anmälningar), det är tydligt vilka personer som de kriminella riktar in sig mot i de här brotten, enligt Maria.

Vad gäller trafikbrott är smitning från trafikolycka vanligast (15 anmälningar), därefter olovlig körning och rattfylleri (12 anmälningar per brott).

Inom våldsbrott är det mest anmälda brottet olaga hot mot kvinna som varit eller är i parrelation (7 anmälningar), misshandel mot kvinna, bekanta, inomhus, 6 anmälningar, samt misshandel mot man, bekant, inomhus, 5 anmälningar. De båda sista kan hänga ihop, där båda parter anmäler varandra.

Övriga brott mot person finns det sju (7) anmälda barnfridsbrott, sex hemfridsbrott, och fem ofredande mot man.

Tillgreppsbrott är också relativt vanligt förekommande, där det i Bräcke är åtta anmälningar om annan stöld utan inbrott, fem anmälningar om övrigt brott mot brottsbalken ex. egenmäktigt förfarande samt fem anmälningar om tillgrepp av bil. Tillgreppsbrott anses lågt i Bräcke kommunen, i jämförelse med andra kommuner.

Övrigt

995 personer har fått böter under 2023, på grund av hastighetsöverträdelser, via de fartkameror (kallat ATK, automatisk trafikkontroll) som finns i kommunen.

Det har varit en del viltolyckor, 126 stycken totalt. Främst är det djur som rådjur, älg och ren, men också kronhjort, en utter och ett ospecificerat djur, kan till exempel vara större fågel.

Polisen hade 621 resurssatta ärenden under året i Bräcke kommun, både egeninitierade och ärenden som medborgare ringt/larmat om. Det är i snitt nästan två ärenden per dygn. Av dessa ärenden är 104 trafikkontroller (där polis är på plats och kontrollerar hastighetsöverträdelse, ungefär en gång var tredje dag), 169 kontroll av fordon, 58 trafikbrott och 38 ärenden med planlagd verksamhet.

Maria berättar också om utbildningsinsatsen som Polisen haft under hösten, där de sökt personer som vill utbildas till polis på distans. Bli de godkända på utbildningen är de garanterade arbete på den ort de sökt från.

Det har varit rätt bra intresse från Bräcke kommun. Totalt har 61 personer från hela länet sökt. Under våren påbörjas en del tester för att komma vidare. Uttaget är inte klart än, men utbildningen börjar till hösten om det finns tillräckligt bra urval.

Marias berättar att det är hennes sista BRÅ i Bräcke, hennes tjänst är ändrad och riktar sig mer mot Östersunds kommun och vissa uppgifter. En ny polis rekryteras just nu, som ska arbeta mot Bräcke och Ragunda. Det är inte helt klart än, men intervjuer har hållits, det är på gång. Maria ser positivt på utvecklingen, hon har haft väldigt många ansvarsområden i sin roll och ser fram emot att kunna arbeta på ett nytt sätt framöver.

Datum: 2024-02-27

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Maria berättar att hon varit på en del platser och informerat om grannsamverkan. Detta enligt polisens och kommunens gemensamma överenskommelse. Hon har varit i Kälarne, där PRO höll mötet. Det var rätt bra uppslutning under mötet. Hon avslutar med att fundera på om det inom grannsamverkan även kan arbetas mot andra brott, till exempel social manipulation, där oftast ensamma äldre blir utsatta.

8. Runda

Åsa Bjöörn undrar om det finns intresse av att regionens folkhälsosamordnare ska delta på BRÅs sammanträden. I övrigt ingen information under rundan.

9. Övriga frågor

Nästa sammanträde är den 14 maj, kl. 09.00-12.00, i nämndrummet.

Eventuellt kan BRÅ ha sammanträde på annan plats framöver. Inget bestämt i dagsläget.